

M.A. (Applied Economics) (New CBCS Pattern) Semester - IV
ECO24032 - Labour Economics-II

P. Pages : 2

Time : Three Hours

GUG/S/23/14208

Max. Marks : 80

-
- Notes : 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

1. What is the mobility of workers? Suggest ways to reduce mobility?

OR

Explain the effect of globalization on labour market?

2. Explain the Absence of Industrial Workers, Causes, Consequences and Remedies?

OR

Evaluate the trade union movement in India?

3. Short answer questions **any two**.

- a) Explain the causes of Industrial disputes and suggest its solutions.
- b) Explain worker welfare policy.
- c) Explain the rigidity and resilience of the labour market?
- d) Explain the philanthropic theory?

4. Short answer questions **any two**.

- a) What is Labour demand? Explain the factors that determine labour demand.
- b) Suggest a solution to the problem of unemployment in developing countries.
- c) Employment Policy in Five Year Plan and Evaluate it.
- d) Explain the minimum wage policy?

5. Very short answer.

- a) Write a note on Child Labour.
- b) Explain the achievements of labour union in India.
- c) Explain the current trends in collective bargaining.
- d) Write a note on minimum wage.

*****

M.A. (Applied Economics) (New CBCS Pattern) Semester - IV
ECO24032 - Labour Economics-II

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

- सुचना :- 1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहे.

1. श्रमिकांची गतिशीलता म्हणजे काय? गतिशीलता कमी करण्याचे उपाय सुचवा?

किंवा

जागतिकीकरणाच्या श्रमबाजार यावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

2. औद्योगिक कामगारांची अनुपस्थिती - कारणे, परिणाम व उपाय स्पष्ट करा?

किंवा

भारतातील कामगार युनियन चळवळीचे मूल्यमापन करा?

3. लघुत्तरी प्रश्न कोणतेही दोन.

- अ) औद्योगिक विवादाची कारणे स्पष्ट करून त्यावर उपाय सुचवा?
ब) कामगार कल्याण सिध्दांत धोरण स्पष्ट करा?
क) श्रम बाजारातील ताढरता आणि लवचिकता स्पष्ट करा?
ड) फिलांथ्रोपिक सिध्दांत स्पष्ट करा?

4. लघुत्तरी प्रश्न कोणतेही दोन.

- अ) श्रमाची मागणी म्हणजे काय? श्रमाची मागणी निर्धारित करणारे घटक स्पष्ट करा?
ब) विकसनशील देशांमधील बेरोजगारीची समस्या व ते दूर करण्याकरिता उपाय योजना सुचवा.
क) पंचवार्षिक योजनांमधील रोजगार धोरण आणि त्याचे मूल्यमापन करा?
ड) किमान वेतन धोरण स्पष्ट करा?

5. अतिशय लहान उत्तर सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

- अ) बालकामगार यावर टिप लिहा.
ब) भारतातील कामगार संघटनांची उपलब्धी स्पष्ट करा.
क) सामूहिक सौदाशक्ती मधील अलीकडील प्रवृत्ती स्पष्ट करा.
ड) किमान मजुरी यावर टिप लिहा.

*****